

Είδαμε Την Παράσταση «Πέρσες» Του Αισχύλου Στο Θέατρο Βράχων

Ελενα Χατζοπούλου

22/07/2023

Το σημαντικότερο αντιπολεμικό έργο του Αισχύλου, «Πέρσες», γραμμένο το 472 π.Χ., αντλεί το θέμα του από πρόσφατα ιστορικά γεγονότα της περιόδου εκείνης και πραγματεύεται τον σπαραγμό των Περσών, όταν πληροφορούνται την κατά κράτος ήττα τους, από τους Έλληνες, στη Ναυμαχία της Σαλαμίνας.

Οργή έσωθεν...

Ο νους του θεατή καθλώνεται στην επαναλαμβανόμενη φράση και, όσο η ένταση ανεβαίνει, το δράμα αποκαλύπτεται σταδιακά. Κορμιά που πάλλονται από σπαραγμό, βρυχηθμοί και λαρυγγισμοί και η γύμνια τους να απεικονίζει το αναίτιο ενός πολέμου. Ενός πολέμου ολέθριου και απερίσκεπτου, που οδήγησε στον οδυρμό, τον θρήνο και την απελπισία.

Ο Ξέρξης εκπλήρωσε το τραγικό του πεπρωμένο, ακολουθώντας τη στρεβλή πεποίθησή του ότι είναι ανίκητος και κυρίαρχος. Εξετάζοντας τα αίτια που οδήγησαν στο τραγικό αποτέλεσμα, αποκαλύπτεται η κενή φιλοδοξία και η αλαζονεία της εξουσίας, που υποτιμά τον οποιονδήποτε. Ο Ξέρξης χρησιμοποίησε την ευφυΐα του, ώστε να περάσει ο στρατός του τα στενά του ιερού Ελλήσποντου, που αποτελούν και την απαραβίαστη γραμμή μεταξύ Ευρώπης και Ασίας και εν τέλει καταστράφηκε από το υγρό στοιχείο που παραβίασε.

Η μητέρα του, η βασίλισσα Άτοσσα, ούτε με τα δυσοίωνα, προφητικά της όνειρα δεν μπόρεσε να σταματήσει την εκστρατεία και το αποτέλεσμα είναι, πέριξ της Σαλαμίνας, να κείτονται εκατοντάδες νεκροί κι όσοι διασώθηκαν, στην προσπάθειά τους να φτάσουν στην Ασία, ή χάθηκαν στα νερά του Στρυμόνα ή πέθαναν καθ' οδόν από την πείνα και τη δίψα.

Το αφήγημα της ισχυρής, παντοδύναμης αυτοκρατορίας των Περσών καταρρέει, εξαιτίας της έπαρσης, της κομπορημοσύνης και της σιγουριάς του Ξέρξη, για μια λαμπρή νίκη. Ο θνητός, όμως, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όριά του και ο Ξέρξης τα υπερέβη, από αλαζονεία, σε

αντίθεση με τον Δαρειό, που δεν θυσιάσε ποτέ άνδρες σε ανούσιους πολέμους και ο οποίος τονίζει τη σημασία της ελληνικής νίκης και την ορίζει ως ένδειξη θεϊκής ανταπόδοσης.

Οι Θεοί, ως δίκαιοι κριτές, όταν η τάξη διασαλεύεται, την επαναφέρουν, με όποιο τίμημα, προκειμένου να αποκαταστήσουν την κοσμική ισορροπία.

Οι Πέρσες διέπραξαν ὕβρη, όταν άφησαν την αλαζονεία τους να υπερισχύσει της λογικής και της ηθικής. Δεν ήταν αήττητοι. Δεν μπορούσαν να κατακτήσουν τον κόσμο όλο. Όμως, η Άτη τούς οδήγησε στην παραφροσύνη και στην αυταπάτη της υπεροπλίας. Η Νέμεση νομοτελειακά ακολουθεί, τιμωρεί παραδειγματικά, ενώ η Τίση, μοιραία έπεται και έτσι η αμείλικτη Μοίρα θα εξαφανίσει το πλούσιο και πολυπληθές κράτος των Περσών..

Οι «Πέρσες» σήμερα μεταφράζονται από τον Γιώργο Μπλάνα και σκηνοθετούνται από τον Σάββα Στρούμπο. Είναι μια παράσταση, η οποία, μέσω της δυναμικής δραματοουργίας της Μαρίας Σικιτάνο, του Ζήση Σέγκλια στο ηχοτοπίο, απεικονίζει την απόγνωση όσων περιγράφουν τον πόλεμο. Στο κούλον, εμφανίζεται η Ομάδα Σημείο Μηδέν, όπου, χωρίς τη βοήθεια της τεχνολογίας (χειλόφωνα), η κραυγή τους προσδίνει μια άγρια ένταση στην αισχύλεια τραγωδία.

Η Ρόζυ Μονάκη, ως η κορυφαία του Χορού, η Έβελυν Ασουάντ, ως βασίλισσα Άτοσσα, ο Ντίνος Παπαγεωργίου, ως Ξέρξης, η Έλλη Ιγγλίζ, ως Δαρειός, οι Αγγελιαφόροι Μπάμπης Αλεφάντης, Άννα Μαρκά Μπονισέλ και όλοι μαζί ως Χορός, απόλυτα δοσμένοι και συγχρονισμένοι, δημιουργούν μια αψεγάδιαστη εικαστική εικόνα στοχασμού. Ο ποιητικός λόγος περιγράφει με γλαφυρότητα το ιστορικό γεγονός και γίνεται εργαλείο που καθορίζει τις έννοιες της ενοχικής αμαρτίας και τελικά της Νέμεσης, μέσα από τα μάτια των ηττημένων, ενώ τα κοστούμια και τα σκηνικά της Κατερίνα Παπαγεωργίου, καθρεφτίζουν τη δαιμονική ένταση που σταδιακά κορυφώνεται.

Μια παράσταση σπουδή «στην πολιτική, κοινωνική και υπαρξιακή αγωνία, αναφορικά με την ίδια τη δημοκρατία». Μια παράσταση κραυγή και θρήνος, όπου γίνεται σαφές ότι η ὕβρη, η Άτη, η Νέμεση και η Τίση, αποτελούν την νομοτελειακή Μοίρα του Σύμπαντος.